

Marken kan blive et godt levested for dyr og fugle

Lærken, viben, agerhønen og haren er blot nogle af de dyr, der lever i agerlandet. Strukturlægninger i landbruget har betydet at de og mange andre arter har det svært. Det er der sådan set ikke noget nyt i, men små tiltag rundt om i markerne kan ændre forholdene markant til det bedre for de dyr og fugle, som nu en gang har agerlandet som levested.

Formålet med forbedringerne er gennem øget variation i landskabet at skabe mulighed for at de enkelte arter får

- Bedre skjul for rovdyr
- Bedre ynglelokaliteter herunder redeskjul
- Bedre fødegrundlag for såvel voksne individer som yngel
- Bedre ledelinjer og spredningskorridorer

Forbedringerne kan ske i form af

- Faunastriber
- Barjordsstriber
- Insektvolde
- Efterafgrøder

Det må man

På dyrkede og udyrkede arealer må man:

- Etablere op til 6 m brede faunastriber (vildtstriber). Striberne må etableres overalt i marken. De skal ligge med en mindste afstand på 6 m og må højst udgøre 10 % af markens areal. Striberne må have en maks. levetid på 4 år.
- Etablere barjordsstriber på maks. 2 meters bredde. Disse skal ligge i kanten af marken. Må dog ligge mellem afgrøden og evt. faunastribe. Ønsker man at lægge dem midt i marken skal marken deles op. Barjordsstriber må ikke anlægges nærmere end 5 m fra søer, åbne vandløb, kystlinjer.

- Anlægge insektvolde på 1½ - 2 meters bredde og ½ m i højden. De skal kunne pløjes bort igen.

De nævnte tiltag må sprøjtes og gødes som resten af marken, men har ingen kvælstofkvote, hvorfor de bør trækkes fra i gødningsregnskab, men kombinationen af sprøjtefri kanten og nedsat gødskning sammen med tynd såning kan være med til at give et ideel levested for agerlandets fugle og insekter.

På udyrkede arealer må der hverken sprøjtes eller gødskes.

Faunaforbedrende tiltag skal ikke indtegnes eller indberettes til EB-ordningen.

Det må man ikke

Faunaforbedrende tiltag må ikke etableres på marker med vedvarende afgrøder herunder vedvarende græs.

I faunastriberne må der ikke indgå elefantgræs, røgræs, buske og træer.

Foto: Werner Beeke.

Faunastriber

Lange smalle striber er at foretrække frem for store brede stykker. 4 – 6 m er passende bredde, og man bør så et varieret udbud i striberne.

Det kan være speciel kyllingeblanding, det kan være noget, som giver dækning og føde i vinterhalvåret, og det kan være et miks af etårige og flerårige afgrøder.

Så tyndt, så også de vilde planter kan komme til og danne grundlag for insekter. Den største fejl er for stor udsædsmængde.

Specielt de vilde planter giver et varieret udbud af grønt, som bl.a. haren har brug for.

Specielle bræmmer med gammelt græs er godt for overvintring af insekter, der er en vigtig fødekilde for bl.a. hønsefuglens kyllinger.

Striberne bør sås tidligt eller om efteråret, så der kan være insekter til rådighed i juni.

Insektvolde

Hønsefuglenes kyllinger mangler føde de første uger, derfor er det en god idé at lave en insektvold. Den giver også redeskjul.

Den laves ved at pløje jord sammen fra to sider. Volden skal helst have en bredde på 1,5 – 2 m og en højde på ca. 0,5 m. På volden sår man en særlig blanding af specielle græsser. Hundegræs og thimote er vigtige. Hundegræs er god på tør jord, medens thimote bedre klarer fugtig bund.

Når man etablerer en insektvold, hjælper man de danske sommerfuglearter, som

FJDs Markvildtudvalg

også har det svært i kulturlandskabet.

Mange nytteinsekter vil også blive tiltrukket af insektvolden, der er et godt overvintringssted. Det gælder bl.a. forskellige billearter, som er med til at æde bladlus.

Billerne kan bevæge sig op til 75 m ind i marken fra volden.

Barjordsstriber

Barjordsstriberne bruges af hønsefuglene til at støvbade (baleplads). På den måde holdes fjerdragten i orden.

Både hønsefuglenes kyllinger og harekylinger har brug for bare pletter, hvor de kan tørre efter regnskyl.

Desuden kan fuglene finde andre insekter og nye spirer på striberne.

Foto: Dr. Eckhard Gottschalk

Hvad koster det?

Det kan være vanskeligt at give et præcist bud på økonomien, men Videncentret for Landbrug i Skejby forsøgte i rapporten Fauna og landbrug at komme med nogle tal. Af disse beregninger fremgår det, at driftstab vil ligge på **ca. 2.500 kr/ha**, dette dritstab vil sikkert ligge noget lavere, hvis faunazonen placeres langs eksempelvis levende hegn og lign.

Udgifter til frø mm kan sættes til ca. 800 kr/ha.

Det vil sige, at man kan etablere 2 km. faunazone på 5 m i bredden for **ca. kr. 3.300**.

Sagt på en anden måde, så kan man lave to striber a 100 m x 5 m for **ca. kr. 330**.

Det synes at være en overkommelig udgift for en hver jæger.

Kilde: Faunazoners økonomi. Videncentret for Landbrug i Rapporten Fauna og landbrug 2009.

Efterafgrøder

Efterafgrøder er kommet for at blive.

Grøn Vækst betyder flere vintergrønne marker, og her kan korsblomstrede afgrøder være en stor gevindst for landmanden.

Desuden giver marker med sådanne efterafgrøder markens dyr og fugle gode skjulemuligheder og et ekstra spisekammer efterår og vinter igennem.

Olieræddike er godt for marken og godt for vildtet.

Korsblomstrede efterafgrøder før vårbyg

Forsøgsled	N-optagelse, november, kg pr. ha	N-min november, kg pr. ha	N-min, forår, kg pr. ha	Udbytte og merudbytte, hkg/ha
<i>2 forsøg</i>				
1. Ingen efterafgrøde	6	43	34	53,7
2. Olieræddike sået midt i juli	83	20	66	6,5
3. Olieræddike sået sidst i juli	67	21	70	6,9
4. Olieræddikesået efter høst	60	23	58	5,9
5. Gul sennep sået midt i juli	55	22	62	5,6
6. Gul sennep sået sidst i juli	42	21	54	4,6
7. Gul sennepsået efter høst	41	26	60	3,7
LSD				ns